

Annærfninger
over adskillige
Nynte Anordninger
under de høi-salige Kongers
CHRISTIAN den II. FRIDERICH den I.
og
CHRISTIAN den III. Regieringer.

Seg har længe haft den Tanke, at, naar Fædernelandets
Medaille-Historie, paa hvilken der, efter dette høi-
seeltige Selskabs Foranstaltning, nu i eendeel Aar er
arbejdet, eengang kunde komme for Lyset, vilde in:et na-
turligere og bedre passe sig paa saadant Værk, enten som en Indled-
ning, eller som et Tillæg, end en udførlig Beretning om den
gangbare Nyntes Tilstand her i Rigerne i de ældre Tider.

Thi, ligesom Medaille-Historien vil stille os for Øyne, saa
vel vore høiloblige Kongers navnkundige Bedrifter og herlige For-
anstaltninger, som andre mærkværdige Omstændigheder, der i
særdeleshed anrøre deres høje Personer og de kongelige Huse, saa
kunde

2 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

Kunde den anden Beretning derimod tildeels oplyse os om den almindelige Indvortes Huusholdning i Landet, om Indbyggernes Handel, Næring, Leveemaade, og Velstand, ja vel undertiden om Rigerne's Evne og Kræfter til enten at udholde paa kommende Krig og Fejde, eller at gjøre nyttige Indretninger til det almindelige Beste.

Et saadan Hensigt at opnaae, vilde det vel ikke være nok at anføre de adskillige Slags Penge, som Tid efter anden her i Rigerne ere myntede, tillige med deres Lødlighed, Vægt, Værdie og Præg, men man maatte tillige undersøge, hvad Virkninger Myntefodens Forandringer kand have haft, hvad Slags fremmede Penge her have været gengse, og hvad der har været Aarsag til deres Indførsel, hvorledes Vahrenes Pris er steeget eller faldet, hvad betydelige Indtægter eller Udgifter Rigerne kand have haft, med meget andet mere, ligesom og saadan Beretning over alt maatte skrives i Sammenhæng med Rigerne's almindelige Historie, og bestandig henføres til de derudi forefaldende mærkværdige Tildragelser, samt dens Troværdighed fastsettes deels ved Originale Documenters Tilføielse, deels ved ligesaadanne Mynters Aftryk, efter at de tilforn ved Maal og Vægt vare tilstrækkelig prøvede.

At saadant Arbejde i andre Lande ansees at medføre sin store Nytte, det erfares af adskillige berømmelige Mænds Skrifter, blant hvilke jeg ikkun her vil anføre nogle af de nyeste, saasom le Blanc (a) i Frankerige, Leake (b) og Folkes (c) i Engelland samt Hirsch (d) i Tydskland; og jeg bærer ingen tvivl om, at der jo hos

os

(a) *Traité historique des Monnoyes de France &c.* par le Blanc.

(b) *An Historical Account of English Money &c.* by Stephen Martin Leake Esq.

(c) *A Table of English Silver Coins &c.* by Martin Folkes, Esq.

Et hvilket ypperlige Værk vi have de fornødne Raabber-Pladder medførte at forvente.
(d) *Des teutschen Reichs Münz-Archiv von Johan Christoph Hirsch Fürstl. Brandenburgisch-hochsächsischen Hof-Cammer-und Landschafts-Rath.*

os ligesaa vel fand findes gode Efterretninger i denne Materie, naar de med Flid blive eftersøgte.

Hvad jeg for min Person, herudi efter Haanden fand samle og opdage, haver jeg foresat mig stykkevis her udi Selskabet at indlevere, alt i det Haab at flere derved maatte opmuntres til ogsaa at legge Haanden paa Arbeidet, saa at man engang kunde erholde en Samling af tilstrækkelige Materialier til at forfatte en ordentlig og udførlig Historie om Myntvæsenet i begge Rigerne.

Men som Mynte-Anordninger dog ere de Grunde, hvor paa alt det øvrige skal bygges, saa haver jeg nu for det første uddraget saavel af det danske Cancellies Rigsstranter, som af de Originale Regenskaber og Papirer, hvilkke Geheim Archivarier Hr. Justiz-Raad Langebech haver havt den Godhed at meddeele mig, saa mange af flige Anordninger, som der have været at finde under de Trede høysalige Kongers CHRISTIAN den Andens, FRIDRICH den Førstes, og CHRISTIAN den Tredies, Regteringer, hviss Indhold og Udregning, jeg, for mere Tydeligheds Skyld, udi trede Tabler haver forfattet, hvor af foruden Aarskallet, Myntestædet, og Myntens Navn, strax fand sees, hvor høyt den siine Mark er udbragt, hvad et hvert Stykke bør veie, og hvad sammes Værdie beløber sig til i vor nuværende danske Courant, af hvilken 11 $\frac{1}{2}$ Rdr. udmyntes paa Marken siin, som for Exempel, jeg vurderer en Solv Gylben slagen i Malmøe 1514. for 1 Rdr. 1 Mark, fordi

A 2

Der er ingen Tvivl paa, at dette Værk jo vil bære Prisen frem for de fleste af samme Art, allerhøjest dersom den lærde Autor udi de belovede Tomis Suppletoriis vil meddele os de øvrige Mynte-Ordninger og andre Diplomata, hvor af hand vel ikke er i stand til at skaffe sig Afskrifter efter Originalerne, men som dog findes hos andre Sribentere og hvor af en Mængde paaberaabes i et lidet, men desto grundigere Skrift, som hand selv betiener sig af, kaldet gründliche Nachricht von dem Münzwesen inßgemein 2c.

Saadant Tilleg, siger jeg, saa vel som et Udtog, af hvad de midlere Tidens Sribentere melde om det tydske Riges Myntvæsen, tillige med en Aftryk i Aaaber af de fornemmeste Sorter, ville gjøre denne Samling saa fuldstændig og nyttig, at fast intet bedres synes at kunde enten forlanges eller ventes.

4 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

fordi der i samme er ligesaa meget fint Sølv, som der findes i 14. danske Ottestillinger. At jeg ellers ved Vægten regner 17 Eß paa en Ort eller Pfennig, hvor af der gaar 4re paa et Quintin, saa at en Mark holder 4352 Eß , det havde jeg en holt nødig at erindre, dersom ikke den lærde Eifenschmied de Pond. & Mens. p. m. II. havde i det fald indeelt den Tollste Mark anderledes.

Efter at jeg nu haver havt den Hverdeite foregaaende kortelig at erindre, begiver jeg mig til at iglennemgaae enhver Mynte-Ordning for sig, og der ved at tilføje den Oplysning, som ikke beqvemmelig kunde finde Sted paa Tablerne:

Christian den Anden.

1513. d. S. Petri ad Vincula til Kiøbenhavn gik Befaling til Dines, Myntemeister i Malmøe at mynte Stillinger og Hvide, hver Skilling til 3 Hvide, og 16 Skilling paa en halv rhinsk Gylden i Guld, hver veyen Mark af Stillingerne skulle holde 6 Lod mindre end et Quintin Vægt Sølv, saa got som Guldsmedene forarbejde her i Riget, samt Skrode 32 Kast, 3 Skilling i hver Kast, paa Marken; Af Hviderne skulle hver Tollste Mark holde $4\frac{1}{2}$ Lod Vægt Sølv, og Skrode 74 Kast, 3 Hvide i Kastet. (danske Cancellies Registrant, kaldet, Register over alle Lande. No. 2. fol. 183.)

Vel er nu ikke i denne Anordning bestemt, af hvad Lødighed Vægt Sølv skulle være, men da det af en senere Forordning dat. Kiøbenhavn d. Bartholomæi 1515. (ibid. fol. 12. sees,) at Guldsmedene ikke maatte forarbejde ringere Sølv, end 15 lodig, fandt man rimelig vilde slutte, at her ogsaa meenes denne samme Gehalt, hvorefter da Stillinger blive $5\frac{3}{4}$ og Hvidene $4\frac{7}{8}$ lodige (a).

1514.

- (a) Paa denne Maade at udregne Metallens Lødighed, som ikke just er enten den ordentligste eller den mækeligste, forekommer strax herefter et nyt Exempel, da de Rhinske Gylden anføres at være 18 Karat Nobel Guld. I Frankerige har denne Regnings Maade i sin været brugelig,

C. II.

Guld-Mynt.

I. Tavle

Aars tall	Myntested	Myntens Navn	Lødighed	Stykker paa		Hvor mange Gyl-		Forhold mellem Guld og Sølv	Et Stykke						
				den raæ Mark	den fine Mark	den paa Marken fin			Deier i Collnst Bægt						
						i Guld	i Sølv								
1514.	Malmöe	Nobler Kjinske Gyliden	Karat, 23½ 17⅝	16. 72.	16⅙. 98⅔.	98⅔. 98⅔.	9⅕. 9⅕.	} 10⅒.	Lod	Qvint.	Ort	Es	Rdr.	Mark	ß.
									I O	O O	O 3	O 9⅔.	7. I.	O I.	O O

Sølv-Mynt.

Aars tall	Myntested	Myntens Navn	Lødighed	Stykker paa		Hvor mange		Et Stykke							En Gyldens Værdie i denne Sort efter dansk Courant.		
				den raæ Mark	den fine Mark	Gylden paa Marken fin	Stykker paa en Gylden.	Bæter i Collnst Bægt				er verd i dansk Cour.					
								Lod	Qvint.	Ort	Es	Rdr.	M.	ß.	Rdr.	M.	ß.
1513.	Malmöe	Stillingen	Lod $5\frac{3}{8}$	96.	$284\frac{3}{4}$	$8\frac{10}{11}$	32.	○	○	2.	$11\frac{1}{3}$	○	○	$3\frac{4}{5}$	I.	I.	$10\frac{3}{16}$
		Hvide	$4\frac{7}{12}$	222.	$841\frac{1}{3}$	$8\frac{10}{11}$	96.	○	○	1.	$2\frac{6}{11}$	○	○	$1\frac{1}{5}$	I.	I.	$12\frac{3}{7}$
1514.	Malmöe	Gylden	14.	$8\frac{1}{2}$	$9\frac{5}{7}$	$9\frac{5}{7}$	1.	I	3.	2.	2.	I.	I.	○	I.	I.	○
		Halve Gylden	14.	17.	$19\frac{3}{7}$	$9\frac{5}{7}$	2.	○	3.	3.	I.	○	3.	8.	I.	I.	○
		Tolvteedel Gylden	8.	58.	116.	$9\frac{2}{3}$	12.	○	I.	○	$7\frac{1}{9}$	○	○	$9\frac{1}{9}$	I.	I.	$○\frac{1}{2}$
		Stillingen	6.	88.	$234\frac{2}{3}$	$9\frac{7}{9}$	24.	○	○	2.	$15\frac{5}{11}$	○	○	$4\frac{7}{11}$	I.	○	$15\frac{3}{11}$
		Hvide	5.	220.	704.	$9\frac{7}{9}$	72.	○	○	I.	$2\frac{3}{5}$	○	○	$1\frac{6}{11}$	I.	○	$15\frac{3}{11}$
		Blafferter	5.	496.	$1587\frac{1}{5}$	$11\frac{1}{4}$	144.	○	○	○	$8\frac{2}{3}$	○	○	$○\frac{8}{24}$	I.	○	$2\frac{2}{3}$
		Smaa-Penninge	4.	864.	3456.	12.	288.	○	○	○	$5\frac{1}{2}$	○	○	$○\frac{1}{4}$	○	5.	$10\frac{2}{3}$

1514. blev bemelte Dines Myntemester i Malmøe atter befalet at slaae

- (1) Nobele, hver paa 6 Gyliden til $23\frac{1}{2}$ Karat, 16 Stykker paa Collnisk Mark.
- (2) Rhinske Gyliden, 18 Karat nobel Guld (o: $17\frac{5}{8}$ Karat) 72 Stykker paa Collnisk Mark.
- (3) Sølv Penninge paa en, og paa en halv Gyliden, 14 lodige, $8\frac{1}{2}$ og 17 Stykker paa Marken.
- (4) Sølv Penninge, 12. paa en Gyliden, 8 lodig, 58 Stykker paa Marken.
- (5) Skillinge, 24. paa en Gyliden, 6 lodig, og paa Marken 22 Kast, 4 Stykker i Kastet.
- (6) Hvide, 5 lodig, og paa Marken 55 Kast, 4re i Kastet.
- (7) Blaffetter, 5 lodig 124 Kast paa Marken, og endelig
- (8) Smaaæ Pendinge, 4 lodig, og paa Marken 216 Kast, 4 Stykker i Kastet. (Register over alle Lande No. 2. fol. 189.)

Siden der gaaer $16\frac{1}{4}$ Stykker Nobler paa Marken fin
(See 1ste Table) og 6 Rhinske Gyliden paa en Nobel, saa er den
U 3 fine

brugelig, da de i Steden for at regne efter Sølv, á douze Deniers, eller 16 lodig, have regnet efter Argent-le-Roy, som kun er á Onze deniers obole, det er $11\frac{1}{2}$ Deniers, eller $15\frac{1}{3}$ lodig. Saaledes naar en Mynt var 12 lodig, have de ey sagt at den var á 9 Deniers argent fin, men at den var á 9 Deniers 9 Grains Argent-le-Roy; Thi da der gaaer 24 Grains paa en Denier, og sølgelig Argent-le-Roy fattes 12 Grains for at være Argent fin, saa have de lagt et Grain til hver Denier for at bestemme Lodigheden af Argent fin, i Lodigheden af Argent-le-Roy, stont der endda ved denne Regning er at i agttage, at man maa ansee de givne Deniers for at være Argent-le-Roy, men de Grains der tillegges, for at være Argent fin. For Exempel, at Sølv á 4. Deniers Argent fin, er á 4 Deniers 4 Grains Argent-le-Roy, det vil sige, at saadant Sølv er 4 Deniers Argent-le-Roy † 4 Grains Argent fin = $3\frac{2}{4}$ † $\frac{4}{4}$ Deniers.

Marsagen, hvorføre denne Maade siges at være indført, er, om mueligt, endnu besynderligere, end Regnings Maaden selv: Car anciennement, quand l'Emperiere faisoit monoye, l'en disoit en ses monoyes; D'argent fin & ainsi faisoit l'en ez Monoyes des Rois, Ducs, Princes, & Comtes, qui tenoient de luy. Et à fin qu'il ne semblât, que le Roy de France fut homme de l'Emperiere, & qu'il tenit de luy, il fût ordonné par le Conseil des Peres de France, que l'en droit Argent-le-Roy &c. See Boizard, Tom. I. p. 13. som anfører dette af en gammel Registrant de la Chambre des Comptes.

6 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

fine Mark udi Nobler udbragt til 6 X $16\frac{1}{4}\frac{6}{7} = 98\frac{2}{47}$. Gylden; og, da Marken fin i de Rhinske Gylden, naar de settes til $17\frac{5}{8}$ Karat, udbringes just i lige saa mange Stykker, sees der af, saa vel at de Rhinske Gyldens Gehalt er rigtig bestemt, som og at de ere myntede i et noye Forhold med Noblerne.

Fremdeles da Marken fin i Guld er udbragt til $98\frac{2}{47}$ Fl., og i Sølv til $9\frac{5}{7}$ Sølvpendinge, Stykket paa en Gylden, saa har Forholdet imellem Guld og Sølv paa den Tid været som $98\frac{2}{47}$ til $9\frac{5}{7}$, det er $10\frac{7}{9}\frac{4}{9}$ eller omtrent $10\frac{1}{10}$. og er det efter dette Forhold, at Guld Myntens Værdie i Tablen er beregnet; thi legger man det nu antagne Forhold, som er $15\frac{1}{8}$ eller noiere $15\frac{1}{11}\frac{5}{9}$ til Grund, da kommer en Nobel paa 10 Rdlr. 2 Mark $15\frac{1}{7}$ Skilling, og en Rhinsk Gylden paa 1 Rdlr. 4 Mark $7\frac{6}{7}$ Skilling.

Det er ellers i følge af denne Anordning, at den forhen ommelte Forordning af 1515. sætter en Rhinsk Gylden til 24ß, i stedet for at den 1513. var sat til 32ß; Thi disse Stillinger af 1514. ere derimod rigere, end de forige, og forholde sig til de af 1513. omtrent som 32. til 24, eller som 4: 3., men hvad samme Forordning videre melder, at 6 Danske Hvide af den gamle Mynt skal gaae paa en Skilling, det kand ikke forstaaes om de Hvide af 1513., som ikke ere stort ringere end de af 1514.

I øvrigt forekommer udi de i Kong Christian den Tredies Tid førte Mynte Regenskaber, som i Geheimt Archiv forbares, en og anden Sort Penge, iblant dennem, som til Omsmeltnieng ere indleverede, hvilke jeg slutter mig til under denne eller den følgende Regiering at være slagne, men dog, indtil noiere Oplysning ikke haver kundet give dennem noget Stæd i Tablerne. Saaledes findes: 1536. indkommen i Klippinge Store og Smaae 113276 Mark danske, bene 2979 Mark lodig, og holde fint 1303 Mark lodig 7 Lod 3 Dvintin.

Disse have efter nogenledes noye Udbregning været 7 lodige, Skrodet $38\frac{1}{40}$ Mark danske paa Marken, eller $86\frac{1}{4}\frac{5}{9}$ Mark danske paa

paa Marken sin ; og har et Markstykke af saadanne Klippinger
været et Qvintin 2 Ort $12\frac{1}{2}$ Eß, og været $12\frac{3}{7}$ ß værd i dansk Courant.

1539. leverede Mester Jesper Brochmand i dobbelte og enkelte
Mark-Stykker $6\frac{1}{2}$ lodige 93482 Mark danske, som veyede 2804 lø-
dige Mark, og holdt i fint 1139 Mark 2 Lod.

Heraf ere da slagne $33\frac{1}{3}$ enkelte Mark Stykker paa Mar-
ken, eller $82\frac{1}{10}$ Markstykker paa Marken sin. Et Markstykke
har været i Qvintin 3 Ort $11\frac{1}{2}$ Eß, og været $13\frac{1}{4}$ ß værd.

1540. indleverede bemelte Mester Jesper Brochmand, i
Klippinge, 7 lodig, 1867 $\frac{1}{2}$ Mark danske, som veyede 46 lodige
Mark, og holt i fint 20 Mark lodig 2 Lod, saa at Marken i den-
nem er udbragt til $41\frac{1}{2}$ Mark danske, folgelig Marken sin til
 $94\frac{6}{7}$ Mark, og et Markstykke har været et Qvintin 2 Ort $9\frac{3}{8}$ Eß
og været $11\frac{4}{9}$ ß værd. Og derhos i onde (boesze) Klippinge 106
Mark danske, $3\frac{1}{16}$ lodig, som veyede 2 lodige Mark 6 Lod, og
holt 7 Lod i Qvintin fint Sølv, saa at den bestikkede Mark idennem
er udbragt til $44\frac{1}{12}$ Mark danske, den sine Mark til $233\frac{1}{3}$ Mark
dansk. Hvor af sees, at disse Klippinge til visse have fortient navn
af slet Mynt, efterdi et Markstykke af deres Slags, skönt nogen-
ledes vægtig nemlig i Qvint. i Ort $12\frac{2}{7}$ Eß neppe har været $4\frac{3}{4}$ ß
værd, folgelig om man end vil regne $2\frac{1}{2}$ Mark paa en Gylde, blev
dog en Gylde, som da almindelig burde være over 7 Mark værd,
i saadan Slags Mynt ikke fuldt $11\frac{3}{4}$ ß værd, og Marken sin der
plejede at udmyntes til imellem 9 og 10 Gylde, i disse Klippinge
udbragt til over 93 Gylde.

Hvad Præg ellers adskillige af Kong Christian den Andens
Klippinge have havt, det viser Rigens Raads Brev dat. Kiøbenh.
Mathei Apostoli Dag 1524, hvorom siden skal handles.

8 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

Foranførte Mynte Sorter forholder sig da indbyrdes til hinanden, som følger:

Nobel i Guld af 1514.	I.
Rhiniske Gylden i Guld eller Gylden i	
Solv af 1514.	6. I.
Halve Gylden i Solv af 1514.	12. 2. I.
Solv-Penninge 12 paa 1 Fl. af 1514.	72. 12. 6.I.
Skillinge af 1514.	144. 24. 12. 2. I.
• • • af 1513.	192. 32. 16. $2\frac{2}{3}$. $1\frac{1}{3}$. I.
Hvide af 1514.	432. 72. 36. 6. 3. $2\frac{1}{4}$. I.
• • af 1513.	576. 96. 48. 8. 4. 3. $1\frac{1}{2}$. I.
Blafferter af 1514 og Hvide før 1513.	864. 144. 72. 12. 6. $4\frac{1}{2}$. $2\frac{1}{2}$. I.
Smaa PENDINGE af 1514.	1728. 288. 144. 24. 12. 9. 4. 3. 2. I.

NB. Da en og den samme Myntefoed fandt staae i adskillige Aar, saa forstaaer jeg herved de Penge, som i følge de tvende Anordninger af 1513. og 1514. ere slagne, skønt de maatte have et tidligere Aarstall.

Friderich den Første.

1524 Matthiæ Apostoli Dag udgav Rigens Raad udi Kiøbenhavn efter Kongelig Befaling et Brev til Jørgen Reck Myntemester og Borgemester i Malinøe indført i Register over alle Lande No. 3. fol. 292. samt trykt i det danske Magazin andet Bind p. 126. og hvortil det første udkast findes i det Geheime Archiv. Udi dette Brev beskrives først, de af Christian den Andens Klippinge som skulde ommyntes til trind Mynt, nemlig:

- (1) De første Klippinge af det bedste Slags, havende paa den eene Side et kronet Skjold med 3 Leoner med udtrakte Tunger samt kraaget og kruuset Rumpe, og et Kors under Daabenet med Lillier i Enden, skulde ommyntes paa den eene Side med et kronet Skjold, og derudi 3 Leoner med et Kors, og paa den anden med Kongens Daaben, og gielde 14 Penge.

(2) Det

F. I.

Guld-Mynt.

II. Tavle

Aars- tall	Myntested	Myntens Navn	Lødighed	Stykker paa		Hvor mange Gylde		Forhold mellem Guld og Sølv	Et Stykke						
				den raare Mark.	den fine Mark.	paa Marken fin i Guld	i Sølv		Beter i Collnst Begt Er værd i dansk Cour.						
1524.	Malmöe	Nobler	Karat. 23.	16.	$16\frac{1}{2}\frac{6}{3}$.	$100\frac{4}{23}$.	$9\frac{1}{7}$.	$10\frac{1}{2}$.	Lod	Qvint.	Ort	Es	Rdr.	M.	ß.
		Nobler	$23\frac{1}{2}$.	16.	$16\frac{1}{4}\frac{6}{7}$.	$98\frac{2}{47}$.	$9\frac{1}{7}$.		1.	0	0	0	7.	2.	10.
		Rhinste Gylde	18.	72.	96.	96.	$9\frac{1}{7}$.		1.	0	0	0	7.	2.	10.
									0	0	3	$9\frac{1}{2}$.	1.	1.	7.

Sølv-Mynt.

Aars- tall.	Myntested	Myntens Navn	Lødighed	Stykker paa		Hvor mange		Et Stykke							En Gylde's Værdie i denne Sort efter dansk Courant.		
				den raare Mark.	den fine Mark.	Gulden paa Marken fin	Stykker p. en Gulden	Beter i Collnst Begt				Er værd i dansk Cour.					
1524.	Malmöe	Gylde	Lod	8.	9 $\frac{1}{7}$.	9 $\frac{1}{7}$.	1.	Lod	Qvint.	Ort	Es	Rdr.	M.	ß.	Rdr.	M.	ß.
		Halve Gylde	14.	16.	18 $\frac{2}{7}$.	9 $\frac{1}{7}$.	2.	1.	0	0	0	1.	1.	7.	1.	1.	7.
		Ort van Gylde	14.	32.	36 $\frac{4}{7}$.	9 $\frac{1}{7}$.	4.	1.	0	0	0	0	3.	11 $\frac{1}{2}$.	1.	1.	7.
1524.	Malmöe og Rube	To-Markstykker	14.	11.	12 $\frac{4}{7}$.	10 $\frac{2}{3}\frac{8}{5}$.	1 $\frac{1}{4}$.	0	2.	0	0	0	1.	13 $\frac{3}{4}$.	1.	1.	7.
		Markstykker	14.	22.	25 $\frac{1}{7}$.	10 $\frac{2}{3}\frac{8}{5}$.	2 $\frac{1}{2}$.	1.	1.	3	4 $\frac{7}{11}$.	0	5.	6 $\frac{6}{11}$.	1.	0	12 $\frac{2}{11}$.
		Halv Markstykker	14.	44.	50 $\frac{2}{7}$.	10 $\frac{2}{3}\frac{8}{5}$.	5.	0	2.	3	10 $\frac{9}{11}$.	0	2.	11 $\frac{3}{11}$.	1.	0	12 $\frac{2}{11}$.
		Fireskillinger	14.	88.	100 $\frac{4}{7}$.	10 $\frac{2}{3}\frac{8}{5}$.	10.	0	1.	1	13 $\frac{10}{11}$.	0	1.	5 $\frac{7}{11}$.	1.	0	12 $\frac{2}{11}$.
		Fire hvide Skilling.	5 $\frac{1}{9}$.	96.	300 $\frac{1}{23}$.	10 $\frac{2}{11}\frac{8}{5}$.	30.	0	0	2	15 $\frac{5}{11}$.	0	0	10 $\frac{9}{11}$.	1.	0	12 $\frac{2}{11}$.
		Hvide	4.	300.	1200.	10.	120.	0	0	2	11 $\frac{1}{3}$.	0	0	3 $\frac{6}{8}$.	1.	0	12 $\frac{1}{8}$.
		Smaa-Penninge	2.	960.	7680.	16.	480.	0	0	0	14 $\frac{3}{8}$.	0	0	0 $\frac{6}{8}$.	1.	0	12 $\frac{3}{8}$.
1524.	Hammer	Fire Hvide	5.	96.	307 $\frac{1}{5}$.	10 $\frac{6}{5}$.	30.	0	0	0	4 $\frac{8}{5}$.	0	0	0 $\frac{17}{20}$.	0	4	4.
		Hvide	4.	300.	1200.	10.	120.	0	0	2	11 $\frac{1}{3}$.	0	0	3 $\frac{1}{4}$.	1.	0	10 $\frac{1}{4}$.
1525.	Opsloe	Fire Hvide	4.	112.	448.	14 $\frac{1}{4}$.	30.	0	0	2	14 $\frac{3}{8}$.	0	0	0 $\frac{6}{8}$.	1.	0	12 $\frac{3}{8}$.
1526.	Opsloe	Fire Hvide	3 $\frac{1}{2}$.	112.	512.	17 $\frac{1}{5}$.	30.	0	0	2	4 $\frac{6}{7}$.	0	0	2 $\frac{3}{7}$.	0	4	8 $\frac{6}{7}$.
1527.	Bergen	Fire Hvide	4 $\frac{1}{2}$.	126.	448.	14 $\frac{1}{4}$.	30.	0	0	2	4 $\frac{6}{7}$.	0	0	2 $\frac{1}{8}$.	0	3	15 $\frac{3}{4}$.
		Hvide	3 $\frac{1}{2}$.	320.	1462 $\frac{6}{7}$.	12 $\frac{4}{21}$.	120.	0	0	0	13 $\frac{3}{5}$.	0	0	2 $\frac{3}{7}$.	0	4	8 $\frac{6}{7}$.
											13 $\frac{3}{5}$.	0	0	0 $\frac{11}{16}$.	0	5	9 $\frac{1}{4}$.

- (2) Det andet Slags Klippinge, tegnede med 3 Leoner, uden Tunger, med slet Kump, og et slet dobbelt Kors ud med Siderne, skulde tegnes paa den eene Side med 3 Leoner i et Skjold, og paa den anden med Kongens Vaaben med slet Kors og Krone paa Skjoldet, og gielde 6 Penge.
- (3) Det tredje Slags Klippinge, tegnede med et slet dobbelt Kors, oc et trynd öye i same Korss (a) hardt op til Skjoldet, og paa hvilke paa den Side, som Kongens Billede staaer er tegnet i Øblet 3. Runder, skulde ommyntes med et kronet ff paa den eene og et slet gienneimgangende Kors paa den anden Side, og gielde en dansk Hvid.
- (4) Det fjerde Slags Klippinge, tegnede med 3 Leoner uden Tunger, og et slet eenfoldigt Kors ud ved Skjoldet, samt et Kloverblad i Kongens Øble paa den anden Side, skulde ommyntes med Kongens Vaaben med et Kors paa den eene, og et Leone Hoved paa den anden Side, og gielde 3 danske Pendinge.

Derneft befales ham at mynte:

- (1) Nobeler, 23 Karat, 16 Stykker paa Marken.
- (2) Sølv-Mynt, nemlig, Gylden, Halv-Gylden og Ort van Gylden 14 lødig og 8. og 16. og 32 Stykker paa Marken.

Paa begge Slags skulde Kongens af Danmarks Vaaben og Mavn præges, og saa vel paa dennem, som paa Klipping-Mynten staae Moneta noua Malmogenfis paa den eene, og Fridericus Dei Gra. Rex Daciæ paa den anden Side.

Ligesom nu dette Brev af Rigsens Raad efter Kongelig Befaling var udgivet, saa haver hans Majestet selv i samme Aar, og formodentlig ved Borulphi Tider til deels stadfæstet, og tildeels
B foran.

(a) Disse Ord findes alleene i Concepten, men ikke i Registranten, hvor efter dette Brev er trykt i det danske Magazin, hvorfor de og sammesteds sættes.

10 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

forandret det, ved et senere Brev som findes i Register over alle Lande No. 3. fol. 297.

Derudi befales fornævnte Jørgen Røck saa vel som Myntemesteren udi Kiste at slaae:

- (1) Nobeler $23\frac{1}{2}$ Karat, 16 Stykker paa Marken.
- (2) Rhinske Gylde 18 Karat 72 Stykker paa Marken.
- (3) To Marker, Marker, halve Marker, og fire Skilling Stykker i Sølv 14 lodig og 11. 22. 44. 88. Stykker paa Marken.
- (4) Fire Hvide Skillingen, 5 Lod 2 Green lodige 96 Stykker paa Marken.
- (5) Danske Hvide, 4 lodige 300 Stykker paa Marken.

Derfter opregnes Kong Christian den andens Klippinger som skulle ommyntes, ligesom i forrige Brev, hvor hos doger anmerket, at af de nye skulle No. 1. være 3 Lod 6. Green lodige. No. 2, 2 Lod 3 Green lodige, paa den anden Side skulle af No. 3. være et flet Skjold med et gennemgangende Kors; Og at No. 4. skulle forbedres med fint Sølv og myntes i Smaa-Penge 2 lodig og 960 paa Marken.

Naar man nu regner de Rhinske Gylde i Guld, af hvilke der gaaer 96 Stykker paa Marken fin, imod de Gylde i Sølv à $9\frac{1}{7}$ Stkf. paa den fine Mark, bliver Forholdet just $10\frac{1}{2}$.

Regner man derimod disse Sølv Gylde imod Noblerne, da bliver Forholdet noget høiere, saasom imod de af 23 Karat, $10\frac{2}{3}$, og imod de af $23\frac{1}{2}$ Karat $10\frac{3}{4}$, saa at Forholdet efter Middeltal imellem disse tre er $10\frac{5}{8}$ eller $10\frac{5}{8}$. Efter nu værende Forholder Værdier af en Nobel til 23 Karat 10 Rdlr. 1 Mark $9\frac{1}{2}$ s, af en Nobel til $23\frac{1}{2}$ Karat 10 Rdlr. 2 Mark $15\frac{1}{7}$ s, og af en Rhinsk Gylde 1 Rdlr. 4 Mark $11\frac{1}{7}$ s.

Hvad ellers de her ommelte saavel 14 Penge som 6 Penge-Stykker angaaer, da, endskjønt deres Lødighed findes antegnet, har jeg ikke kunnet indrykke dem i Tavlen, efterdi det ey er bekjent, hvor mange Stykker der er slagne paa den raae Mark, vil man rette sig efter Smaa-Penninge, af hvilke der gaaer 7680 Stykker paa Marken sin, saa falder af det første Slags $548\frac{1}{2}$ Stykker paa den fine, og følgende, da de ere $3\frac{1}{2}$ lødige, 108 Stykker paa den raae Mark, saa at et Stykke er i vægt 2 Ort $6\frac{8}{27}$ Eß, og i værdie $1\frac{1}{2}\frac{4}{8}$ eller næsten 2 ß, og af det andet Slags $2\frac{1}{6}$ lødig, 1280. paa den fine, og $173\frac{1}{3}$ paa den raae Mark, og har et Stykke vægt 1 Ort $8\frac{7}{8}$ Eß, og været $\frac{1}{2}\frac{7}{8}$ ß værd.

1524. fer. 2da post Botulfi abbatis i Kiøbenhavn gik Kongens Brev til Biskop Mogens af Hammer, at hand maatte lade mynte.

- (1) Fire Hvide Stillinger, 5 lødige, 96 Stykker paa Marken, og
(2) Hvide, 4 lødige, 300 Stykker paa Marken.

Marken sin skulle udbringes til 10 Gylden. Paa den eene Side skulle staae Fredericus dei grâ rex norvegie, og Kongens Baaben, og paa den anden Moneta noua hammeren, og Norges Riges Baaben (Danske Cancellies Registrant in quarto fol. 4.) (a).

Vel kunde det synes at forårsage nogen Uvisshed, at der ikke nævnes i dette Brev hvad Slags Vægt der egentlig meenes, allerhelst da jeg (sammesteds fol. 24.) finder at, i den Kvittarg udgivet af afgangne Erich Brochenhuus Kongens Skriver til Michel Bleck og af hannem forevist i Maret 1529, er 43 Lod Sølv Norsk Vægt regnet for 39 Lod Tøllusk Vægt, hvilket gjør over 10 Norske Mark Tilgift paa 100 Tølluske: Men jeg bærer dog ingen Tvivl om at det jo er den Tølluske Mark som her forstaaes; deels fordi den brugtes paa Mynten her i Danmark, hvorfra Brevene om Mynten i Norge bleve udstødde; deels fordi Kong Christian den Anden ved

(a) Et lignende Brev fik Hr. Vincens Lunge, dat. Flensborg Nyeaarsdag 1526. sammesteds fol. 13.

12 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

en Forordning om Mynten og Vægten dat. Opsloe Torsdagen efter St. Olufs Dag 1514. allerede havde befalet, at Sølv Vægten og Guld Vægten skulle være eens værd i Norge og Danmark; Og derfor skulle Guld og Sølv efter den Dag regnes efter Collnst Vægt (Paus Saml. 3part p.281.)

I øvrigt da der gaaer 1200 Hvide paa Marken fin, og samme skulde udbringes til 10 Gyliden, saa sees deraf at een Gyliden da har været beregnet til 120 Hvide eller $2\frac{1}{2}$ Mark.

Hvorvidt ellers Embedsmændene i Norge have rettet sig efter denne saaledes fastsatte Mynte-Fod, kand erfares af efterfølgende 3de Breve, hvor af Originalerne forvares i det Geheime Archiv.

1525 Paa Lucæ Evangelistæ Dag tilfod Oluf Galde Ridder Hovikmand paa Aggershuus og Stadtholder Sendenfielss Hans Hansen Mynte-Mester i Opsloe Kjøbstad, at mynte Penninge, Stykket til fire danske Hvide, saa at paa en Rhinske Gyliden gaaer 30 Stykker, Gylidenen regnet for halvtredie Mark danske; Og skulle der være i hver lødig Mark 4 Lod fint Sølv Collnst Vægt, og 112 Stykker af fornævnte Penge, Marken fin udmynnet til 15 Rhinske Gyliden.

Dette Brev forandrede Stadtholderen Aaret efter, 1526. Torsdagen nest før Martini Dag, saaledes at disse fire Hvide Stykker ikkun skulle være $3\frac{1}{2}$ lodig, hvor ved Marken fin blev udbragt til 17 Gyliden.

Ligeledes haver Hr. Vincens Lunge Ridder Hovikmand paa Bergenhuus og Stadtholder Nordenfielss 1517. Onsdagen efter Midfaste Søndag tilfod Mester Hans Myntemester i Bergen, at slaae fire Hvide Penninge, $4\frac{1}{2}$ lodige og 126 Stykker paa Marken; samt Hvide, $3\frac{1}{2}$ lodige og 320 Stykker paa Marken.

C. III.

Guld-Mynt.

III. Tavle

Aars tall	Myntested	Myntens Navn	Fodighed	Stykker paa		Hvor mange Gyl-		Forhold mellem Guld og Sølv	Et Stykke						
				den raæ Mark	den fine Mark	den paa Marken fin	i Guld	i Sølv	Deier i Collnst Begt						
			Karat ,												
1539.	Kiöbenh.	Golt Gûlden	18 $\frac{1}{3}$	72.	94 $\frac{1}{4}$.	94 $\frac{1}{4}$.	10 $\frac{7}{8}$								
		Golt Gûlden	23.	87 $\frac{1}{17}$.	91 $\frac{2}{3}$.	91 $\frac{2}{3}$.	10 $\frac{7}{8}$								

Sølv-Mynt.

Aars tall	Myntested	Myntens Navn	Fodighed	Stykker paa		Hvor mange		Et Stykke							En Gyldens Værdie i denne Sort efter danst Courant.		
				den raæ Mark	den fine Mark	Gylden paa Marken fin	Stykker paa en Gylden.	Været i Collnst Vægt				er værd i danst Cour.					
								Fod	Quint.	Ort	Es	Rdr.	M.	ß.	Rdr.	M.	ß.
1534.	Gottorp	Joachims Dalere	14 $\frac{1}{2}$.	8.	8 $\frac{2}{3}$.	11 $\frac{1}{2}$.	$\frac{4}{5}$.	2	0	0	0	1.	1.	11 $\frac{1}{4}$.	1.	0	2 $\frac{3}{4}$.
		Klipning Penninge	10.	16.	25 $\frac{3}{4}$.	20 $\frac{1}{2}$.	1 $\frac{1}{4}$.	1	0	0	0	0	2.	10 $\frac{1}{2}$.	0	3.	5 $\frac{1}{8}$.
		Holsteenske Toskill.	7 $\frac{2}{3}$.	59.	124 $\frac{1}{2}$.	10 $\frac{1}{3}$.	12.	0	1.	0	5 $\frac{4}{5}$.	0	0	8 $\frac{1}{2}$.	1.	0	8 $\frac{3}{4}$.
1535.	Aarhus	Klipning Penninge	8.	16.	32.	25 $\frac{3}{4}$.	1 $\frac{1}{4}$.	1	0	0	0	0	2	2.	0	2.	10 $\frac{1}{2}$.
		Klipning Penninge	7.	16.	36 $\frac{4}{5}$.	29 $\frac{2}{3}$.	1 $\frac{1}{4}$.	1	0	0	0	0	1.	13 $\frac{3}{4}$.	0	2.	5 $\frac{3}{8}$.
		Klipning Penninge	7.	19.	43 $\frac{3}{4}$.	34 $\frac{2}{3}$.	1 $\frac{1}{4}$.	0	3.	1.	8 $\frac{1}{5}$.	0	1.	9 $\frac{1}{5}$.	0	1.	15 $\frac{6}{5}$.
		Fire Skillinge	5.	62.	198 $\frac{2}{5}$.	19 $\frac{2}{5}$.	10.	0	1.	0	2 $\frac{6}{5}$.	0	0	5 $\frac{1}{5}$.	0	3.	6 $\frac{2}{5}$.
		Fire Skillinge	4.	75.	300.	30.	10.	0	0	3.	7 $\frac{2}{5}$.	0	0	3 $\frac{4}{5}$.	0	2.	4 $\frac{4}{5}$.
		Fire Skillinge	3 $\frac{1}{2}$.	73.	333 $\frac{5}{6}$.	33 $\frac{1}{3}$.	10.	0	0	3.	8 $\frac{4}{5}$.	0	0	3 $\frac{9}{5}$.	0	2.	0 $\frac{4}{3}$.
1536.	Roskilde	Dobbelte Markst.	6 $\frac{1}{2}$.	16.	39 $\frac{5}{13}$.	31 $\frac{3}{5}$.	1 $\frac{1}{4}$.	1	0	0	0	0	1.	11 $\frac{1}{8}$.	0	2.	2 $\frac{1}{2}$.
		Enkelte Markst.	6 $\frac{1}{2}$.	32.	78 $\frac{10}{13}$.	31 $\frac{3}{5}$.	2 $\frac{1}{2}$.	0	2	0	0	0	0	13 $\frac{1}{3}$.	0	2.	2 $\frac{1}{2}$.
		Toskillig Stykker	3.	120.	640.	32.	20.	0	0	2.	2 $\frac{4}{5}$.	0	0	1 $\frac{7}{10}$.	0	2.	2.
		Skillinge	2 $\frac{1}{2}$.	200.	1280.	32.	40.	0	0	1.	4 $\frac{1}{2}$.	0	0	0 $\frac{1}{2}$.	0	1.	1.

14 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

sin udbragt til 17 Mark lybsk 1 fl $7\frac{2}{3}$ Pendinge, hvoraf tillige erfares at 1 Rdr. in specie er beregnet til 31 fl lybsk.

- (2) Holsteens to Stillingen, $7\frac{1}{2}$ Lod 1 Ort sødige, 59 Stykker paa Marken. Marken sin udmyntet til 15 Mark 10 fl lybsk. Udi disse Penge anføres 9931 Mark sødig 9 Lod, at være udmyntet til 49085 Gylden, saa at en Gylden har gieldet 12 Holsteenske Toskillinger, og en saadan Toskillen 2 lybsk Stilling.
- (3) Klipping Penning, 10 sødige, 16 Stykker paa Marken. Marken udmyntet til 50 Mark danske. .

Disse Klippingers Mærke (afstæken) er Aarstallet 34, med to saadanne Tegne Δ

1535. og fremdeles er myntet til Aarhus:

- (1) Klipping Penninge, 8 sødige 16 Stykker paa Marken, og 64 Mark danske af Marken sin. Deres Tegn er et lidet Kloverblad, med en ombøjet Stilk (væmmegheboghen Stele) samt 35. i det Bogstav C. imellem Chifferne.
- (2) Klipping Penninge, 7 sødige, 16 Stykker paa Marken, og $73\frac{1}{2}$ Mark danske paa Marken sin. Deres Tegn er et Kloverblad, med et ombøjet Skæft, og oven over Chifferne to Prikker (Stippen.)
- (3) Klipping Penninge, 7 sødige, 19 Stykker paa Marken, og 86 Mark $13\frac{1}{2}$ fl danske af Marken sin. Deres Tegn er et Kloverblad med en lige Stilk (Stichten Stele) som et Antonii Kors, og to Prikker over Chifferne. Endnu anføres i den Optæning hvor af dette er tagen, at der er myntet 8 fl og 4 fl Klipping Mynt, 7 sødig, hvis Tegn har været et slet Kloverblad, der Bogstav C. og 2 Chiffere, men videre meldes ikke om dem.

- (4) Fire-Skillingstykker, 5 lødig, 62 Stykker paa Marken, og 50 Mark danske paa Marken fin. Deres Tegn er to O paa begge Sider af Skjoldet og Narstallet under Billedet.
- (5) Fire-Skillingstykker, 4 lødig, 75 Stykker paa Marken, og lige-saa mange Mark danske af Marken fin. Deres Tegn er et flet Kløverblad, med to Chiffere paa begge Sider deraf.
- (6) Fire-Skillingstykker, $3\frac{1}{2}$ lødig, 73 Stykker paa Marken, og 83 Mark $6\frac{6}{7}$ s dansk paa Marken fin. Deres Tegn er, at de intet Kløverblad have over Skjoldet.

1536. og der efter er myntet til Roeskilde :

- (1) Dobbelte og enkelte Markstykker, $6\frac{1}{2}$ lødige, 16 og 32 St. paa Marken
- (2) Skillingen, 3 lødige, 120 Stykker paa Marken.
- (3) Skillingen, $2\frac{1}{2}$ lødige 200 Stykker paa Marken.

Endelig finder jeg at der i Aaret 1539. er til Kjøbenhavn myntet tvende Slags Gylden kaldede Gold Gulden nemlig :

- (1) til 18 Karat 4 Green, 72 Stykker paa Marken.
- (2) til 23 Karat, deraf udmyntede 17 Mark lødig i 1495. Goldt-Gylden følgende $87\frac{1}{7}$ Stykker paa Marken.

Naar nu disse Gold-Gylden til $18\frac{1}{2}$ Karat, $94\frac{1}{2}$ Stykker paa Marken fin, holdes imod de holsteenske Toskillingen, som den beste Sølv-Mynt der i disse Regenskabes ommeldes, hvor af Marken fin er udbragt til $10\frac{1}{2}$ Gylden bliver Forholdet lidet over 9. Derimod, efter nu værende Forhold bliver det første Slags 1 Rdr. 4 M. $14\frac{3}{8}$ og det sidste 1 Rdr. 5 Mark $3\frac{7\frac{1}{2}}{80\frac{1}{3}}$ s. værd.

Mynte:

16 Anmærkninger over adskillige Mynte Anordninger

Mynte Sorternes Forhold til hinanden fra 1534. til 1540.

Danske Penge.

Gold Gulden	I.
Klipping Penninge eller dobbelte Mark	$1\frac{1}{4}$. I.
Enkelte Markstykker	$2\frac{1}{2}$. 2. I.
Danske Fire Skillingstykker	10. 8. 4. I.
Danske Toskilling Stykker	20. 16. 8. 2. I.
Enkelte Skillingen	40. 32. 16. 4. 2. I.

Lydsk Penge.

Joachims Daler	I.
Gylde	$1\frac{1}{4}$. I.
Mark lybsk	$1\frac{7}{8}$. $1\frac{1}{2}$. I.
Holsteenske Toskillingen	15. 12. 8. I.
Lydsk Skillingen	30. 24. 16. 2. I.
Lydsk Penge	360. 288. 192. 24. 12. I.

Jeg anslaaer en Specie Rigsdaler for 30 Lybskilling siden Opgtellden paa de Liden baade steeg og faldt, og jeg har skilt de danske Penge fra de lybske, efterdi jeg er ikke gandske vis paa, enten Regenskabets Foreren paa det Sted hvor hand beregner de holsteenske Toskillingen i Gylde, meener den danske Courant Gylde til $2\frac{1}{2}$ Mark eller 40ß danske, eller den lybske Gylde in natura.

Efter den første Mening, hvilken jeg i Tablen har antaget, gaaer der $3\frac{1}{2}$ Skilling danske paa en holsteensk Toskilling. og 50ß d. paa en Rdr. Sp., men er den sidste den rigtigste, da maae den lybske Gylde's Værdie først bestemmes, og da finder jeg i et af disse Regenskaber udi Aaret 1535., ført til Indtægt 100. vnde 10 flormarc, den Gulden tho viiff orden to voller noege entfangen (NB. af en Borger i Kiel) is 137 $\frac{1}{2}$ Flormark densch, hvoraf sees at en Fem Ords Gylde

Gylten er $1\frac{1}{4}$ dansk Gylten, saa at 4 hyske Gylten giøre 5 danske (a).

Efter saadan Beregning skulde der gaae $\frac{2\frac{6}{7}}{1\frac{1}{4}}$ eller, om man saa vil $\frac{1\frac{6}{7}}{\frac{1}{2}}$ det er lidet meer end $\frac{2}{3}$ deele af en Joachims Daler paa en dansk Gylten, og Marken sin i saadanne Dalere være udbragt til $13\frac{2\frac{2}{3}}{3}$ danske Gylten, og en Gylten i saadan Mynt 4 Mark $14\frac{2\frac{2}{3}}{3}$ sk værd.

Ligeledes skulde $9\frac{1}{2}$ holsteenske Toskillinger regnes for en dansk Gylten, Marken sin i Toskillinger være udmyntet til $13\frac{1}{3\frac{1}{3}}$ Gylten, og hver Gylten i disse Toskillinger (regnede for $8\frac{2}{3}$ Styk. ket) være 5 Mark $3\frac{1}{2}$ sk værd.

Dog til dette med andet mere nøyere at undersøge, saavel som ved selve Mynternes Eftersyn med Visshed at fastsatte, i hvad og hvor mange Aar hver Sort er slagen, ville best gives Lejlighed ved at igien-nemgaae hver Konges Regiering i Særdeelseshed, og derved eftersee Myntens Stikbne under de adskillige forefaldende Forandringer og Hændelser: Men da jeg haver indskrænket denne min Afhandling til de Efterretninger allene, som baade medføre en upaatvivlelig Troeværdighed, og tillige indeholde saa tilstrækkelig Oplysning, at man derefter, uden Hielp af Gietning kand udregne det øvrige, saa haver jeg for denne Sinde intet videre at tillegge, men vil alleene til Slutning vise, hvor meget de her benævnte Mynte Sorter ere bedre eller slættre end vor danske Courant, naar man vil tage dem paa samme Fod, som deres Navn lyder, og altsaa spørge for Exempel, hvor meget der blev bundet eller tabt, i fald et Markstykke af de Tid- ders Mynt, nu blev udberlet for 2 Otteskillinger. En Gylten for 3. 4. eller 5 Otteskillinger, og saa videre.

E

Hvad

(a) See Doederlin, de Nummis German, p. 242. og Münz Archiv. I Th. p. 390.

18 Anmærkning. over adff. Mynte Anordn. under R. C. 1c.

	Hvad en Mark danske i disse Sorter er værd efter Middelstall.	100 Mark i disse Sorter gør i Cour. Mynt.	Naar der gaaer af disse Sor. ter paa en Gylde.	Da ere 100 Gylde værd de i danske Courant
Marstal. Mynte Sorterne	M. f.	M. f.	M. Rdl.	M. f.
1513. Skillingen og Hvide	3. $13\frac{1}{2}$	384. $12\frac{1}{4}$	2.	128. 1. $8\frac{1}{2}$.
1514. H. le, halve, tolvte deel Gylde.	4. $10\frac{2}{3}$	466. $10\frac{2}{3}$	1 $\frac{1}{2}$	116. 4.
Skillingen og Hvide	4. $10\frac{2}{3}$	463. $10\frac{2}{3}$		115. 5. $7\frac{1}{2}$.
Blafferter og Smaapenge	3. $15\frac{1}{2}$	394. $7\frac{1}{2}$		98. 3. 14.
1524. Heele, halve Ort van Guld.	2. $15\frac{2}{3}$	297. 8	2 $\frac{1}{2}$	123. 5. 12.
2 M. Mark, 8ß, 4ß, 4 Hv. H.	2. $11\frac{2}{3}$	271. 4		113. : 2.
Smaapenninge	1. $11\frac{2}{3}$	170. :		70. 5. :
1524-27. Norske 4 Hvide og Hvide	2. $4\frac{4}{5}$	226. $10\frac{2}{3}$		94. 2. $10\frac{2}{3}$.
1535. Klippinge og 4 Skillingen	: $14\frac{1}{2}$	92. 13.	2 $\frac{1}{2}$	38. 4. : $\frac{1}{2}$.
1536. Marker og Toskillingen	: $14\frac{2}{3}$	90. :		35. 4. $9\frac{1}{2}$.
Skillingen	: $6\frac{1}{3}$	42. 8.		17. 4. 4.

